

Es més fàcil sense feina.
 És més fàcil sense feina.
 Les dues individualitats són
 inseparables, inseparables,
 inseparables. **o**
 Legíslar la Llibertat dels
 premsats de garantir, es co-
 metre el mateix error. **o**
 La llibertat dels premsats
 és el mateix error. **o**
 En llibre, donchs, el
 individu per tot lo que no
 perjudica a un altre. **o**
 La religió que produeix
 la guerra no es més que
 la fórmula del engany ab
 que's pretén paragonar la
 injúria social en lo men. **o**
 Les religions són causes
 d'errors que vinen de la
 causa d'admetre capítols en
 la terra, assegurant pagar
 exentes interessos al cel.

PERIÒDIC POLÍTIIC VERMELL

LA TRAMONTANA
 defensa 'ls principis lli-
 res més avançats, amb
 unanimitat de cap mena. **o**
 La TRAMONTANA es catò-
 líc, perquè tots són
 igualment delictes y de-
 precives para la dignitat y
 la intel·ligència humana. **o**
 La TRAMONTANA es política
 defensa sempre el més ad-
 vancat contra 'ls més conser-
 vats, y acorda la necessitat
 d'una gran reforma social
 que transformi 'l món de
 ar del productor, emp
 empodera al capitalista. **o**
 La TRAMONTANA no està
 afiliada a cap partit, servint
 los interessos generals de la
 llibertat dels ciutadans
 alpreocupats de la moral.

La salut del poble es la suprema llei

La TRAMONTANA es lo periòdic que 's publica en idioma català més avançat en idees polítiques, religioses y d' economia social.

Lo Treball es la primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
 Espanya, 1 peseta trimestre.— Extranjer, 2
 Las suscripciones se pagan por adelantado

ADMINISTRACIÓ: carrer de Poenat, 1, 1.º: BARCELONA
 Pels pagos s' admeten llibreries del Glòs Némes, Horatí de Bell cobre
 y selles de 15 céntims. No s' admeten llibreries especials de periòdics

PREUS DE VENTA:
 Número solt, 5 céntims.—Lo exemplar, 1 pes.
 Surit d' llum puntualment cada divendres

PODERS INVIOlables

Que ningú empeti la basa als d' estrelles y galons, sino... treuran los canons y tirarán bala rasa.

La clericalesca gent, ab son poder singular, no deixa a ningú parlar del misteris d' un convent.

TRABALLADORS... ¡ALERTA!

Que 'ls successos de Jerez han determinat certa agitació entre la classe treballadora, es cosa que no pot ni de negarse. Més també convé saber que no falta qui, enemic etern de la classe obrera en son afany de bon servidor dels privilegiats, voldria aprofitar aquesta agitació en benefici propi, excitant a qualsevulga disbarat a uns quants infelissos pera donars-los lloc a l'importancia de descobrir alguna terrible conspiració d'aquelles que s'inventan pera perseguir als partidaris d'idees avançades fent-los passar per conspiradors.

Desgraciadament en aquestos temps casi may falta gent desesperada que estés disposada a tor, cuyant de bona fe que va a conseguir algo. Donchs es precis donarse compte de la situació y tenir present que, si la classe treballadora algun dia vol intentar alguna cosa pel camí de la seva emancipació, té de ferho sempre quep a ella li sembli bé y may quan a tal cosa la inclina el vulgan portar sos enemics. Y avuy no poden ser més que enemics dels treballadors los que vulgan excitar a la classe obrera a actes més ó menos descabellats que son sols als obrers mateixos perjudicials.

Y dihem aixó, y donem aquest ¡alerta! a tots los fills del treball, perque sabem que hi ha a Barcelona qui preté prestar un bon servey al Govern y a la burgesia presentant com a descubridor de quimericas conspiracions que en apariència vingueren a justificar certa actua de represali que veurien ab molt gust tots los contraris de la emancipació del obrer.

Ab aixó... ¡alerta! treballadors. Penséu que está encara casi calent lo fet del quartel del Bon Succés, pel qual han anat a preairi varios infelissos, se descredita més que altra cosa la causa que 'ls valens assaltants pensavan defensar, en tant se passen tranquilament y tracta de preparar-se de noves tal vegada l'autor real de aquells mateixos escallidats.

Probém que la classe obrera sab lo que 's fa, no presentase per cap concepte ni en cap terreny a ser instrument de ningú.

LAS ECONOMÍAS

Fa molt temps que no ve parlantse d'otra cosa en las esferas gubernamentals.

—Aquest déficit no 's pot resistir. Lo país demana economías. Es precis nivellar los presupuestos.

Tals son los crims de guerra de totas las opociones y la bandera de moralitat de tots los gobiernos.

Pero per més que tots sian caballeros, que diluen afís, lo cert es que la capa no parece, que diu lo quento. Toti los governants proclaman la necessitat de las economías... a la casa dels altres; a casa seva ningú n'hi vol, y tots pensaven anar seguint ab lo sistema de trampes andevant.

En Catalunya ha confirmat en plenas Cortis, a la casa del país, que de la restauració ensá la Espanya s'ha arretat cosa d'uns 65 milions de pessetas cada any juny friolera! Y s'tal candidad afonjá 'ls interessos cada dia més insostenibles d'aquestos deutes que tot s'ho duenjan, y anem contant: abans d'un sigle lo govern deuen molt més que lo que val tota la Espanya plegada. ¡Eh qu' es un pervindre divertit lo qu' espere als espanyols, d'anar continuant ayra més temps veyantse regits per las actuals ó semblants institucions!

Mes no hi ha qu' esperarís per tan poca cosa. Lo govern, tant ó dejorn, ja lará las economías de quedes pera portar la barca a port.

Y he aquí, que si no 's veu perque a las classes populars no convé rebestirías perque no s'entadin molts amichs del ministres; que tampoch se podria tocar als empleats que cobran per estar en actua... encara que no fassin més que firmar la nomina donde casa beva perque no mengin el nombr de los governants; que de la mateixa manera no 's pot rebestir la paga al clero perque no mengin de nos als carlins, y que no hi ha ni que pensar en senyalar als militars per res que 'ls pugan fer sospitar un rebax de sou perque podrien pensar en sublevaris; si no fos per aquestas y algunas altres petites dificultats, las economías serían fetas en menos temps del que cante un gall ó del que fulg un empleat irregularizador.

Mes ja ho veig; lo govern es una cosa que porta molts trencacolls, y tots ells van contra las economías.

Prou s'ha dit y 's dirá que no se sab entendre lo qui 'n guanya vint y n gasta trenta; prou la lley castigará, y fins ne dirá estafa, del qui fassi negosals més ó menos bruts ab diners de altres; mes quan aixó 's fa desde las esferas gubernamentals, ja son figas d'altre paner.

Llavors tot es patriotisme, abnegació, desinterés, sacrifici personal, etc., etc. Be es veritat que molts arriban a ministres fets uns peletons, y poch després se 'ls coneixen fabulosas riquesas. ¿No demostra aixó la impossibilitat de las economías? Ara no parlem dels empleats d'alta categoria que pagan més lloguer de casa que no tenen de sou; abont volen que fassin las economías? ¿Bons están ells pera economisar... salvall... Y 'ls empleats de certs rams que ab quinze ó setze rals de sou gastan barrer de copa y levita per cada dia, tenen abono al teatro y mantenen querids ab criada y pis? ¿Qué tenen d'economisar, si encara no guanyan per botinas!

Quedem, donchs, en que no hi ha que pensar en economías per aquest cantó.

Donchs en qué pot economisar lo govern pera nivellar los presupuestos?

Ja ho sé. Fent com aquell personatge de la sarsuela bufa: suprimint lo xacolate del lloro.

Y aquí 'l Horo no es altre que 'l mestre d'escola.

Supriméixintse totas las escolas d'Espanya. Y si aixó no n'hi baguen prou, queda un altre medi: suprimir los butrins de las Audiencias.

Y quan vingus una execució capital, ferhi ensajar gratis a tots los aspirants a ministres.

San Feliu del Llobregat 25 Jugar 1894.

Resolguet Director: No baguera molestias tan aviat la situació de vosté, si no bagues aparegut equivoques en ma carta desvera, la xifra de 550 peses, puig en lloch de dir la citada cantitat havia de dir 5500 pesetas.

Cinquantas cinquanta pesetas es lo que deu lo fancho y home de barra don ANTON TOLL y PADRIS, Secretari d'aquest jutjat, actuari per obra del Sr. Sordé, y gracia del nostre emich y correccionalari D. Remi Cordeu y Tomàs al qual deu 'l aludit fancho las 5500 pesetas.

De aquesta manera, per satisfacció dels abutichs, queda una mica més desmenzant lo digne y 'l fillo president de la societat Centro del Llobregat (a) La Mú negra. Mil gracias per la rectificació.

Juli-Juli-Juli.

Palau Tordera 25 de Janer.

Simpletich director: Sembla que 'l roig d'aquest poble ja no té aquelles manias que tenia temps arrere de que no volia de cap manera que las donas anessen a cala missa ab moçadí d'abric, no més que ab mantellins; pro desús que alguns destingats li varem aná a fer algunas cantadas devant de casa seva, tan mateix li han ben passat aquellias carberias que tantie hecades dintre aquell cas de carberias. Y no valdria més que per contes de embolicarse ab aquestos casos acucuydos de fer pintar aquellias trossos de fants que té dintre aquellias casa tan gran clavat a la pare?

Prou per avuy.

UN DESHONRAT.

INCÓGNITA

D'ensá d'alló de Jerez, que la gent adinorata está més desconcertada que un tender dut al repés. Se conta d'algun burges, d'ensá que ha passat alló, que, esticmedit per lo pó, quan al vespre 's fica al lit, resa 'ls salms, dorm molt vestit y fa acur de contrició.

També hi ha alguns governants, que, somiant ab la Mú negra, se tristosa no s'allega per Deu ni per tots los sants. Sempre veubien mil gogans que 'ls doosen congocats furts, y quin mai ja no 's suporta de cap modo, perque alló es negra revolució que está truncan a la porta.

Jo ja ho veig; aquí está tranquil, si una descaimista pagosa

s'han dat a casar burgesos d'un modo tan incivil? Si 's fau moda aquest estil de ferse passar la gana, la ballanga jeresana tan petita quedaria, que ni tampoch serviria per meterli... la galvana.

Mes no cal tindre temor, que en aquest solemne instant, per totum está veillant lo govern conservador. Ell castigará ab furor, sense que li valguin precha al qui li gasti embolchs ab las revolucionaris, encor que dels proletaris tinga de ferse diateche.

Ab aixó la gent com tal ja no té de temer res, puig lo govern le ha promés que no 'l vindrá cap més mal. La revolució social que dels richs ningú le vol, ja no seará may lo mal; puig lo govern, varenal ab activitat febril, li ha trencat lo pinyol.

Ara sols falta que 'ls pobres, ben raigats ab se sort, tingan tot plegats cobhert desde argenteres a manobres. Y si dubtes tenen sobre lo no tindre pa ó treball, sense moure (arrabastell) s'arreglará la qüestió donantse un ronegó per fer anar coll avall.

L'aterra aixis va fímit y 'l temor se va foment, y la encopetada gent, més tranquila va vivint. Sols aquell que 's va morint d'amaget va gomegant, puig lo qui 's va corcasant, si no 's dol de son afront al a sos enemics confon, ells contents l'albarán.

Mes si 's que sempre treballa ab aixó no s'acensola, y comensa a armar tabols y cols per vidí may calla. Y si després se baralla ó an bulega 's vol declarar que no pot suportar, tant de jou ó injuria tanta, tira 'l diable de la manta y se 'n va tot a rodar.

P. T.

Lo diluns se celebrá un meeting dels obrers sense treball en lo teatro Gyarre d'aquesta ciutat, omplintse 'l local de gom a gom.

Los satisfets del actual ordre social podian enar allí a aprendre en las vicisituds exposadas dels treballadors sense feyna, y potser se convencieran de la rahó ab que 's desitja un gran daltabaix que posi fi al injust estat de cosas que avuy impera.

Lo diumenje al matí no faltava qui creya que ja estavem tots plegats a las mateixas voras del espantós precipici de la revolució social.

Nada menot que va aborjejar lo dia trobantse en molts parets y varías actas de Barcelona una gran aranya pintada en negra ab un résol sota que deya La Araña Negra, lo qual que no semblava sino que 's pagosos d'Hostafranca y de la Barceloneta ja 's preparaven pera assaltar la plassa de Catalunya.

Sort que nostra inimitable policia correugá a borrar la esmentada aranya, que sino, a horas d'ara potser que tots ja seriam diluits ó cadavres morts y freis.

Després de prestat tan important survey per la policia, s'ha sapigut que la ditzona aranya no era altra cosa que l'anunci d'una comedia.

¡Bona ha resultat la funció abans de ferse al teatro!

Per discussió eloquent que la que la setmana passada va haverhi al Congrés de Fransa.

Un diputat acusá a un ministre de vicis lletjos, y l'aludit, pera convence als oyents de que alló era mentida, agafa pel coll al diputat difamador, y en plena sessió me li aliotja un magatzem de cops de puny a la cara, deixant li la tarota com una figa de Fraga.

Se convertirà en galliner lo temple de la representació nacional gavatxa, y seguint l'exemple del ministre altres diputats que s' disputaven, resona pel salt d'un pet de botafestas que no semblava sino que 'ls aplausos se tinguessen de fer replicant las mans dels uns contra la cara dels altres.

La sessió acabá com los rosaris de la aurora d'Espanya.

EP

Un periódich burges de Madrid.—*El Liberal*,—sens dubte pera fer efecte entre vos lectors, posa en boca d'un suposat anarquista pres a Jerez la següent aspiració:

—Es preciso que todos los hombres trabajen con las manos, y que desaparezca el trabajo intelectual.

¡Aquestos periodistas aburgessats no s' donan veronyons de res!

¡Ni de posar en boca d' alguns obrers la que desitjarien que diguessin tota!

EP

A pesar de la profusió ab que en aquestos temps de conservadors se prodiga la pena de mort, aquella exemplaritat tan pregonaada per sos partidaris no resulta.

Lo fillins un corona de la guarnició de Valladolid matà d'un tiro a un sargento; lo demars fou condemnat a mort y 'l dimecres fusellat.

(Se continuará.)

EP

No sé si serà que això de Jerez va anarquissant a la gent, que m' trobo ab dos periódichs que res tenen d' anarquistas, estampant unas afirmacions que ni l' arcaït més empedernit las faria més fortes.

La primera es de nostre apreciat colega de Madrid *El Centauro*, y diu aixís en forma de pensament:

—El principio de autoridad es la pretensión de hacer el mal impunemente.

Y la segona es de nostre colega local *El Diluvio*, d'aquest mateix *Diluvio* que unas vegades tant raija en l' anarquisme com d' altres es poch menos que conservador. Se tracta d' una barrabassá del sultan del Marroch, lo qui després de ferse donar 25,000 duros de sos súbdits pera obtenir d' ell cert favor, quan té 's diners la portar a la presó al qui 's hi ha dut, a quina relació afegeix lo citat colega lo següent comentari:

—Desengañarse con todo y no escandalizarse, es esta u otra forma las gustan así T.O.S. LOS GOBIERNOS con los gobernados.

No pot ferse millor apologia del anarquisme que la que resulta de las afirmacions d' aquests dos periódichs autoritaris.

EP

La república modelo dels Estats Units y la democrática de Xile están a punt de declararse la guerra ab tota fraternitat.

De lo qual se 'n vindrà a deduir que no son neometrics per res al mon las restas coronadas. Perque fins per las calamitats de las guerras se beuen las repúblicas.

EP

Segons lo Sr. Cos Gayón, lo gran hacendista dels conservadors, sos partits ha sapigit contenir ab má de ferro desde 'l poder l' aumet dels gastos.

Y segons lo Sr. Pulgarcver, lo sant de més devoció per la hisenda entre tussionistes, aquests també han sapigit sempre evitar grans gastos públics.

Y fins ahó los gastos d' Espanya, igual manant los uns que manant los altres, no fan més que pujar d' una manera escandalosa.

Si no hi arribava a anar ab cuidado, de ficio que ja faria temps que se 'n haurien gastat la pell de tots los espanyols y fins las ganas de caminar.

EP

Lo procés de Jerez está ja á mans de la autoritat militar.

Hi ha actualment 77 processats, la gran majoria dels quals afirman que no saben lo que 's hi contan dels atacs de que en la causa 's ha merít.

Estem preveient que d' això n resultarà un gran banyol.

Pero banyol que sembla 'e desitja pastar ab sanch.

EP

Lo caciquisme conservador, partit en dos, representant l' un l' element romerista y l' altre lo canoví, ha clavet de clatell al governador de Barcelona, que presentá la dimissió sembla que per no voler aguantar las porrerias del caciquisme canoví, acusant en alta en lo guberna de la provincia.

Y cum tota vos bones púas, si lo tingues de calmarlos, procuraria ataxarlos Mas á quedar asía las cías.

EP

Molts periódichs s' extranyen de que a Espanya hi hagi 12 milions d' habitants que no saben de llegir ni escriure, y demanan que 's posi remey a aquest mal de la ignorancia.

Molt bé.

Pero ja que no saben lo medi curt, radical y barat para ilustrar á tothom?

Es lo següent: lo clero cobra 41.215,000 pesetas cada any, y 's mestres y mestras tots junts no acreditan més que 974.000 pes. (dich acreditat, porque así may los cobran). Donchs girar la truya: dedicar aquestos 41 milions y pico á enseñanyas lent que tots los mestres cobressin, puntualment, y destinar l' altra cantitat al clero.

Y quedantse la deure.

Ja veuiam llavors com en menos d' una dotzena d' anys no hi hauria a Espanya qui no fos un Cicerón, ó á lo menos un Martínez Camps.

EP

May com ara pot aplicarse millor que a Portugal aquella frase de que la nació es un presiri suelto.

Negocios del Estat embrotllats, operaciones brutas en los matorros presupuestos, falsificacions de paper moneda ab alterar complicacions, en fi, la mar de la xanxulleria, de la barra y del robo públic en todas las oficinas del Eslas.

¡Bons exemples de la puresa del principi autoritari!

EP

Episodi que acaba de passar en lo Congrès de Portugal:

Lo president anuncia que se suspèn la sessió fins que quedi resolta la crisis del ministeri, y to un noble, lo marqués de Vallada, crida:

—No hi ha crisis de ministros, lo que hi ha es crisis de lladres.

Molt bé; es la primera vegada que sento que la noblesa 's crida per son nom.

EP

Tant de Madrid com de París arriban aquestos dias varias noticias de que son molts los individuals que s' presentan a la autoritat movent escándols y esbalotant a fi de que 's liqui a la presó una quantitat de dies para poder viure meniant lo resto del pres.

¡No es una ignominia per la societat present, que la gent honrada tinga de solicitar ésser portada al Roch dels criminals para poder continuar vivint?

(Es d' extranyar lo de Jerez, ni cosa pitjor, ab tal modo de ser de la societat?)

EP

Als que 'ns han enviat una carta de Mataró contestant á un' altra del número darrer, tenim que dirlos que no tenim cap inconvenient en inserirla sempre que 'n treguin d' ella las injurias á determinadas idees.

¡Quan serà que s' aprendrà á distingir lo particular d' un individuo de lo general de las colectivitats!

EP

Lo dissapte próxim continuarán en *La Llum*, Ferlandina, 20, 1.º, las conferencias, insurgentant unas de controvèrsia baix lo tema *La Naturalesa*, en la que controvertirán la distingida escriptora D.ª Angela Lopez de Ayala y algun altre no menos distingit orador, defensat respectivament l' esperitisme l' una y 'l materialisme l' altre.

Suposim que aquesta conferència se veurá notablement concorreguda.

EP

La societat de Manyans d' obras d' aquesta ciutat celebrará reunió general lo diumenge próxim á las deu del mati, el objecte de donar lectura als estats de comptes y procedir á la renovació de la Junta.

Ab un pla que no s' hi cabia ni á las aceras del carrer se celebrá la inauguració del Ateneu

Obrer de Gracia, expositus pels oradors que prengueren part en aquell acte las més radicalas teorías d' emancipació social.

EP

Ofejat en sa propía inmundicia ha desaparegut aquella ignominia que portava per nom *El Obrero*, fester abont deixavan sas adquisicions policíacas certs representants de las Tres classes de vapor.

Acorralats ja per la falta de coostas, los obreros vividors han rentat la cara á sa organizació y han cambiat la seva *necesaria*, portant *El Obrero* al sot y fentse conaxivar un nou anomenat ab lo nom de *Revista Social*, que per no saber res ni lo nom ni han sapigit posar, colcant lo tan estúpit com ridicul *Lo* al demant.

Ab aquest cambi y las sevas embrollas y y quedarse per ara algo darrers la nova comita federativa signons de las personalitats més reputadas, han lograt atraures varias socionas obreras del Ter, que n' estavan ja separados del temps, y que ara tornarán á pagar coostas para mantenir gangulls.

Mes ja poden fer lo que vulguin certs representants, que per més que lo mon se ventosti de seda, món se queda. Mentres entre 's temporosos se conserrin y paguin coostas á qui son serveis als fabricants com fa de pollinos portant llistas á Governació, com fa la per en ocossas de joch ó de prostitució, com capítolons agresions contra socialisme ab certs óvicos de las autoritats; mentres se mantingui á bon preu los gusos d' en Seda, pagant los obreros mentres se paguin bons jornals á obreros que no saben res més que voler dir el poderoseo y arretraer lo nom de la classe obrera per sus pells, mentres tota aquesta abstracción com per 'l indi sancabacion en lo demagógic repetició de preus del vividors, se haurá que haurá de reformar; se hi á cambiar lo nom á las coostas, perquè 'l fondo d' ignominia sempre queda, lo nom de indignitats pavidas no s' ha tret y la camorra de tot aquest repugnant mal no tardarà a manifestarse.

Com sens dubte molt aviat tindrem ocasió de veure los nous paganos que entre ells sapigan y vulgan obrir for síts.

XX

A UNA LLERIA

SONET

Son las galtes, maldad d' recreacion; lo ser nas un más plá que una positon; los teus vils más postre que lo de cordón y la boca más gran que portadora. Ton cabell es grosut, negre com mora, lo que no hasi veritat con sangre viva, cada vez que 's veu un sonet. Y no á no 'l templa des de Barcelona; la giras en lo ferrer; qué mal 't forarás ni que me acbe y el son qu' agra' lo 's dich lo que 's diu en lo son de Jerez. Ab un pan de gallos á los bellidos lo que tena más bonica, y que 's haurá 'l día á las que un día puerivallat. Domingo Barrantes.

ESPECTACLES

ATEOS Y CREYENTES

Per molta era esperat l' estreno de la obra del repòsit, escriptor Ramon Ferrás ab verdader acurat, punt d' argüir d' un munt d' ideas d' una purissima quevolta a dir: *Ates y Creyentes*. Molts es pensaven veurer una segona part del inmarrazat que ab lo titol de *Don Fermín* se representá en molts teatros de Espanya, inventat p'obra lo que ab aplicació y després fonsada el obit d' agilitat son valor literari. Vajent que pas á pas es troban en lo teatro questions que necissan altre camp y no la escena, y que al traher se agüen d' otros. Hec lo figura resultat de vapor, caricatas, ias, repugnant y li rusa de molts y per fi, sola t'obra personal que pertax per dir alguna cosa, però sens fons de veritat y lo mejor part de los regadas sona conscientment de lo que diuen.

L' argument de *Ates y Creyentes*, obra estrenada lo dimars de la pasada setmana en lo Teatreo Roera, con dá ab púas paracitas.

Convenca, neveu del abad del Monestir de San Martí del Canigó, se troba esbarriada d' en Constant, jove metic,—que en la obra vol veur á demostrar que es ateo,—pero, no 's res,—que está feli' á abir per la neveu del abad. En lo primer acta es ateo—segona l' obra,—en lo segon ja es creyent, però ho és dissimulat, y en d' otros acta es un bon cristiá, y s' abística y roba que son, ab lo que s' alvar á quedarse viu de sa fides moxio y más seguiria una conducta que exemplar que atribuir á esser ateo.

¡Alto agrada! que 's convertit en; un más 'e coïtas. Pero ja he dit que 's Constant no es ateo, ni es la obra

